

Spesialpedagogisk hjelp – saksgang

Sist endret: 22.05.2024

Faser

Fase 1 – Bekymring

Foreldrene eller andre som kjenner barnet, for eksempel ansatte i barnehagen eller helsesøster, er bekymret for utviklingen til barnet. Årsaken kan være at barnet ikke utvikler seg slik som man forventer, eller på en annen måte enn andre barn på samme alder.

Årsaker til bekymring kan være at barnet

- har forsinket språkutvikling eller språkvansker
- har sosiale eller emosjonelle utfordringer
- ikke utvikler motoriske eller kognitive evner som forventet

Dette kan være forhold som gjør at barnet kan ha behov for og rett til spesialpedagogisk hjelp.

Vanligvis er ikke PP-tjenesten koblet inn ennå for å vurdere barnets behov.

Hva skjer i fase 1?

- Foreldre eller andre får en mistanke om at et barn har utfordringer som gjør at hun eller han har behov for spesialpedagogisk hjelp.

Hvis det er foreldrene som får mistanke, kan de be kommunen om en sakkyndig vurdering av barnet, eller de kan be kommunen om spesialpedagogisk hjelp.

Hvis det er noen andre enn foreldrene, for eksempel ansatte i barnehagen, som melder bekymring til kommunen, må kommunen innhente samtykke fra foreldrene før de kan henvise barnet til en sakkyndig vurdering hos PP-tjenesten.

Jeg vil vite mer

[Les mer om bekymringsfasen i veilederen Spesialpedagogisk hjelp.](#)

Fase 2 – Henvisning til PP-tjenesten

Når foreldrene eller andre har meldt inn sin bekymring for at et barn har behov for spesialpedagogisk hjelp, sender kommunen en melding til PP-tjenesten om at de ønsker en sakkyndig vurdering av barnet. Denne meldingen kalles en henvisning.

Hver kommune kan fastsette rutiner for hvordan PP-tjenesten skal få henvisningen. Kommunen kan avgjøre at barnehager, helsestasjoner og andre instanser i kommunen selv kan henvise barn til PP-tjenesten, eller de kan velge å sende alle henvisningene til PP-tjenesten selv.

Det er PP-tjenesten som lager den sakkyndige vurderingen. I den sakkyndige vurderingen skal PP-tjenesten utrede barnets behov for spesialpedagogisk hjelp, og anbefale kommunen om barnet har behov for spesialpedagogisk hjelp eller ikke. Kommunen skal ha en sakkyndig vurdering før den kan fatte vedtak om spesialpedagogisk hjelp.

Hvis det er noen andre enn foreldrene, for eksempel ansatte i barnehagen, som melder sin bekymring til kommunen, må kommunen innhente samtykke fra foreldrene før de kan sende saken til PP-tjenesten.

Hva skjer i fase 2?

- Kommunen sender saken til PP-tjenesten for sakkyndig vurdering.
- Kommunen ber PP-tjenesten utrede barnets behov for spesialpedagogisk hjelp.

Jeg vil vite mer

[Les mer om henvisningen til PP-tjenesten i veilederen Spesialpedagogisk hjelp.](#)

Fase 3 – Sakkyndig vurdering

Etter at PP-tjenesten har fått melding om barnet, skal de gjøre en sakkyndig vurdering. PP-tjenesten skal utrede barnet, og gi en tilråding eller anbefaling til kommunen om barnet har behov for spesialpedagogisk hjelp eller ikke.

PP-tjenesten skal involvere foreldrene gjennom hele arbeidet. De har en plikt til å rådføre seg med foreldrene når de skal anbefale hvilket tilbud barnet skal få, og de skal legge stor vekt på foreldrenes synspunkter.

Hva skjer i fase 3?

- PP-tjenesten gjør en sakkyndig vurdering, som består av **en utredning og en tilråding eller anbefaling**.
- PP-tjenesten snakker med eller ber om innspill fra foreldrene før de anbefaler hvilket tilbudet barnet skal få, og skal legge stor vekt på hva foreldrene mener.
- Hvis barnet går i barnehage, skal PP-tjenesten vurdere om barnets behov kan avhjelpes innenfor det ordinære barnehagetilbudet.
- Hvis det er aktuelt, bør PP-tjenesten hente inn informasjon fra andre relevante instanser som barnet har vært i kontakt med.
- PP-tjenesten eller kommunen skal informere foreldrene, slik at de kjenner innholdet i den sakkyndige vurderingen.

Jeg vil vite mer

[Les mer om utredningen og tilrådingen i veilederen Spesialpedagogisk hjelp.](#)

Fase 4 – Vedtak

Når PP-tjenesten har laget den sakkyndige vurderingen, sender de den til kommunen. Kommunen skal bruke den sakkyndige vurderingen som et utgangspunkt for å vurdere og avgjøre om barnet har rett til spesialpedagogisk hjelp.

Kommunen skal alltid gi foreldrene mulighet til å uttale seg før de avgjør.

Foreldrene skal samtykke før kommunen fatter enkeltvedtaket og setter i gang spesialpedagogisk hjelp. Foreldrene har ikke plikt til å ta imot spesialpedagogisk hjelp.

I enkeltvedtaket skal det tydelig komme frem hvilket tilbud barnet skal få, hvor lenge hjelpen skal vare, hvilket timeomfang hjelpen skal ha, hvordan hjelpen skal organiseres og hvilken kompetanse de som gir hjelpen skal ha. Foreldrene skal alltid få et tilbud om rådgiving.

Det er kommunen som sender enkeltvedtaket til foreldrene.

Dersom barnet flytter til en annen kommune, skal vedtaket gjelde fram til tilflytningskommunen har fattet et nytt vedtak i saken.

Foreldrene har rett til å klage, både på avslag og på innholdet i vedtaket, saksbehandlingen og på manglende oppfyllelse av enkeltvedtaket. Foreldrene skal sende klagen til kommunen. Statsforvalteren er klageinstans.

Hva skjer i fase 4?

- Kommunen skal avgjøre om barnet har rett til spesialpedagogisk hjelp.
- Foreldrene har rett til å uttale seg før det blir fattet et enkeltvedtak, og deres syn skal tillegges stor vekt.
- Før kommunen fatter enkeltvedtak, skal de innhente samtykke fra foreldrene.
- Kommunen fatter et enkeltvedtak, der de innvilger eller avslår spesialpedagogisk hjelp til barnet.
- I enkeltvedtaket skal det stå noe om innholdet i den spesialpedagogiske hjelpen. Hjelpen skal alltid inneholde et tilbud til foreldrene om rådgiving.
- Foreldrene kan klage.

Jeg vil vite mer

[Les mer om vedtaksfasen i veilederen Spesialpedagogisk hjelp.](#)

Fase 5 – Gjennomføring

I enkeltvedtaket står det hvilket tilbud barnet skal få. Kommunen har ansvaret for at barnet får hjelpen. Hjelpen kan organiseres på mange måter. Foreldrene skal få et tilbud om rådgiving.

Med utgangspunkt i det som står i enkeltvedtaket, kan det være hensiktsmessig at kommunen lager en plan for hjelpen som barnet skal få. I planen kan kommunen beskrive mer utfyllende

- hva hjelpen skal inneholde
- hvordan barnet skal få hjelpen
- hvem som skal gi barnet hjelp
- når og hvor barnet skal få hjelpen

Hva skjer i fase 5?

- Den spesialpedagogiske hjelpen settes i gang i samsvar med enkeltvedtaket.

Jeg vil vite mer

[Les mer om planlegging og gjennomføring i veilederen Spesialpedagogisk hjelp.](#)

Fase 6 – Evaluering

Kommunen eller barnehagen skal evaluere tilbudet barnet får og om barnet fremdeles har behov for spesialpedagogisk hjelp. Hjelpen bør evalueres gjennom hele året.

En gang i året skal foreldrene og kommunen få en skriftlig årsrapport med oversikt over hjelpen barnet har fått, og en vurdering av utviklingen til barnet. Det er den som gjennomfører hjelpen og har løpende kontakt med barnet som skal lage årsrapporten.

Avslutning, ny vurdering og overganger

Med jevne mellomrom må de som utfører den spesialpedagogiske hjelpen vurdere barnets videre behov. Barnets behov og utvikling avgjør om det er behov for ny sakkyndig vurdering og nytt enkeltvedtak.

PP-tjenesten må vurdere barnet på nytt når den sakkyndige vurderingen er utløpt, eller kommunen vurderer at barnets behov for spesialpedagogisk hjelp er endret. Foreldrene må samtykke før PP-tjenesten kan vurdere barnet.

Vanligvis fatter kommunen enkeltvedtak for et barnehageår. Når barnehageåret er slutt faller enkeltvedtaket bort. Kommunen kan fatte et nytt enkeltvedtak uten at PP-tjenesten vurderer barnet, så lenge den sakkyndige vurderingen ikke er utløpt.

Hvis kommunen mener at barnet ikke har behov for spesialpedagogisk hjelp lenger når enkeltvedtaket har gått ut, avslutter de saken ved å ikke fatte et nytt enkeltvedtak. Hvis foreldrene er uenige, og mener at barnet fremdeles har behov for spesialpedagogisk hjelp, kan de kreve at PP-tjenesten vurderer barnet på nytt.

I god tid før barnet skal begynne på skolen, bør kommunen planlegge overgangen fra barnehage til skole, slik at den blir best mulig for barnet.

Hva skjer i fase 6?

- Den som gjennomfører hjelpen og som har den løpende kontakten med barnet, lager en årsrapport.
- Årsrapporten sendes til foreldrene og kommunen.
- Dersom barnets behov endres, og/eller den sakkyndige vurderingen er utløpt, ber kommunen PP-tjenesten om en ny vurdering før de fattet nytt vedtak om spesialpedagogisk hjelp.
- Den spesialpedagogiske hjelpen fortsetter, i tråd med vedtaket, eller avsluttes.
- Kommunen planlegger overgangen fra barnehage til skole i god tid før skolestart.

Jeg vil vite mer

Les mer om evalueringen, årsrapportene, avslutning av spesialpedagogisk hjelp, ny vurdering og overganger